

Κατερίνα Δημόκα

ΟΜΗΡΟΣ ΣΤΟ ΠΕΛΑΓΟΣ



Εικόνες: Ράνια Βαρβάκη

ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

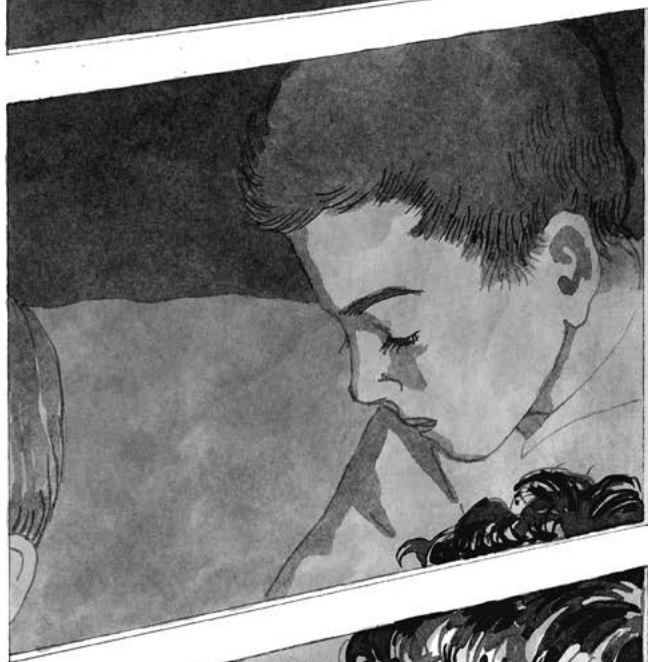


Α΄ ΜΕΡΟΣ

ΤΟ ΑΚΑΡΠΟ ΠΕΛΑΓΟΣ

Τις μέρες όμως τις περνούσε κρεμασμένος σε βράχια και ακρωτήρια,
τα σωθικά του τρώγοντας με δάκρυα, στεναγμούς και λύπες,
με μάτια βουρκωμένα, στυλωμένα πάντα στο άκαρπο πέλαγος...

Ομήρου Οδύσσεια, Ραψωδία ε΄, στ. 173-175





ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

Όμηρος στην τάξη

Αιγαίο πέλαγος, βόρειες Σποράδες, νήσος Σκύρος, στο Γυμνάσιο της Χώρας: ώρα πρωινή, ώρα εκπαίδευσης. Στην ψηλοτάβανη αίθουσα οκτώ θρανία σε δύο σειρές στοιχισμένα και ένα ξύλινο τραπέζι για έδρα. Στον μαυροπίνακα η φιλόλογος αντιγράφει με ωραία στρογγυλά γράμματα το ομηρικό έπος:

«Τις μέρες όμως τις περνούσε κρεμασμένος σε βράχια και ακρωτήρια...».

Ο Λάμπρος ακουμπά το σγουρόμαλλο καστανό του κεφάλι στο τζάμι του παράθυρου. Η γυρισμένη πλάτη της καθηγήτριας που γράφει τον προκαλεί σε μια ακόμα απόδραση του μυαλού. Έξω ένας νωχελικός Οκτώβρης έμοιαζε να διαπραγματεύεται με τα χελιδόνια μια παράταση της

παραμονής τους. Μολονότι η τουριστική περίοδος είχε κλείσει για την ακριτική Σκύρο, το καλοκαίρι δεν έλεγε να μαζέψει τις αποσκευές του, να σηκώσει τις απλωμένες ψάθες από τις παραλίες. «Τι κρίμα που δε φαίνεται η θάλασσα από την τάξη μου» σκέφτηκε κι αναστέναξε κρυφά ο Λάμπρος.

– Σε ποιον αναφέρεται το απόσπασμα, Συρμαγά; τον σαΐτεψε η φωνή της καθηγήτριας, που παρατηρούσε το σκυθρωπό και χαμένο σε σκέψεις πρόσωπο του μαθητή της.

Ο Λάμπρος έστρεψε από το παράθυρο το κεφάλι του και έμεινε βουβός. Δεν είχε ακούσει την ερώτηση παρά μόνο το όνομά του. Ο διπλανός και αδερφικός του φίλος Ταξιάρχης τού σφύριξε μέσα από τα δόντια του: «Στον Οδυσσέα, πες το».

– Δε χρειαζόμαστε βοήθεια από το κοινό, πρόσθεσε κοφτά η φιλόλογος, που δε χαριζόταν ούτε στον ίδιο της τον γιο.

Ο Ταξιάρχης σώπασε. Η μητέρα του την ώρα εκείνη ήταν η καθηγήτρια, που μέσα στην ολιγομελή τάξη της πρώτης γυμνασίου έβλεπε μόνο μαθητές. Αργότερα, στο σπίτι τους, ο Ταξιάρχης θα ξαναέβρισκε τη Μάγδα, που με τρυφερότητα θα του εξηγούσε ότι φιλία δε σημαίνει και συνενοχή.

– Λοιπόν, Συρμαγά, θα μας απαντήσεις;

– ...

– Διάβασε το απόσπασμα από τη ραψωδία ε' και σκέψου σε ποιον μπορεί να αναφέρεται το ομηρικό κείμενο.

λους και λυπες,
το άκαρπο πέλαγος.



– «Τις μέρες όμως τις περνούσε κρεμασμένος σε βράχια
και ακρωτήρια,
τα σωθικά του τρώγοντας με δάκρυα, στεναγμούς και
λύπες,
με μάτια βουρκωμένα, συτλωμένα πάντα στο άκαρπο
πέλαγος...»

Ο Λάμπρος σκέφτηκε ότι το κείμενο περιέγραφε με
ακρίβεια αυτό τον ίδιο, μα φυσικά δεν τόλμησε να το ομο-
λογήσει.

– Πρόκειται, ασφαλώς, για τον Οδυσσέα, που φυλακι-
σμένος στο νησί της Καλυψώς κλαίει για την πατρίδα του,

την Ιθάκη. Προφανές δεν είναι, Λάμπρο; μαλάκωσε τώρα η καθηγήτρια.

– Και γιατί ο Όμηρος λέει το πέλαγος άκαρπο; ήρθε σκόπιμα να σώσει την κατάσταση η ερώτηση του Ταξιάρχη, που βιαστικά πετάχτηκε, χωρίς καν να σηκώσει το χέρι του.

– Διότι δεν μπορεί να καλλιεργηθεί και να αποδώσει καρπούς, όπως η Μητέρα Γη. Άλλη φορά όμως να σηκώνεις το χέρι σου. Έγινα σαφής;

Νεκρική σιγή στην τάξη, κανένας ψίθυρος. Το κουδούνι ακούστηκε επιτέλους να χτυπά λυτρωτικά για διάλειμμα. Όλα τα παιδιά όρμησαν μπουλούκι στο προαύλιο με χοροπηδητά, που θύμιζαν τα χαριτωμένα μικρόσωμα σκυριανά αλογάκια. Όλα, εκτός από τον Λάμπρο, που έγενεψε στον Ταξιάρχη να βγει, ενώ αυτός πλησίασε την έδρα, όπου έγραφε η καθηγήτρια. Εκείνη σήκωσε τη ματιά της και τον κοίταξε στοργικά μέσα από τα κοκάλινα γυαλιά της. Ήταν πια οι δυο τους.

– Σ' ακούω, Λάμπρο.

– Συγγνώμη, κυρία. Θα είμαι πιο προσεκτικός στον Όμηρο.

– Μην το κάνεις για τον Όμηρο! Δεν πρόκειται να το μάθει ποτέ...

– Εντάξει, θα το κάνω για σας τότε.

– Και πάλι λάθος απάντηση. Για σένα πρωτίστως πρέπει να το κάνεις.

– Έχω χρόνια να φροντίσω για το σχολείο. Στην πρώτη γυμνασίου είμαι ακόμη...

– Με απασχολεί το αν φροντίζεις την ψυχή σου, Λάμπρο.

– Δεν είμαι σίγουρος ότι σας καταλαβαίνω, κυρία.

– Για μένα, που σε γνωρίζω από πάντα, είναι ξεκάθαρα αυτά τα μελαγχολικά βλέμματα κι η μανία απόδρασης προς τη θάλασσα. Νιώθω, βέβαια, τη θλίψη σου, αλλά μήπως είναι ώρα να την ξεπεράσεις; Πάνε ήδη δύο χρόνια από τότε που έχασες τη μητέρα σου. Ήσουν παιδί κι έγινες έφηβος. Έχεις ζυμωθεί πια με την απώλεια της κυρα-Δέσποινας.

Το χτύπημα ήταν αναπάντεχο, κι ας ήξερε ο Λάμπρος την ευθύτητα της Μάγδας. Το άκουσμα του ονόματος της μάνας φύσηξε σαν ξεροβόρι στην ερημιά της καρδιάς του και σήκωσε στο διάβα του σωρό τα νεκρά φθινοπωρινά φύλλα. Υγράνθηκε το βλέμμα του, παρότι σιχαινόταν να εκδηλώνεται μπροστά σε τρίτους. Πηχτό δάκρυ, βούρκος, γρήγορα γέμισε τα μπλε του μάτια, που είχαν το χρώμα της απογευματινής θάλασσας. Ντροπιασμένος βιάστηκε να τα σφουγγίσει με την ανάστροφη της παλάμης του.

– Η θάλασσα είναι το χόμπι μου, τίποτα περισσότερο.

– Στ' αλήθεια το πιστεύεις αυτό;

– Με τις καταδύσεις γεμίζω τον ελεύθερο χρόνο μου, αυτό είναι όλο.

– Κάποτε θα αναδυθείς, Λάμπρο. Κάτι θα σε τραβήξει

ξανά πάνω. Δεν περνά η ζωή με ασφυξία, ούτε με συστηματική φυγή.

– Μα τι νομίζετε ότι αποφεύγω δηλαδή;

– Αποφεύγεις να ζήσεις. Κρύβεσαι στο πέλαγος γιατί αρνείσαι την πραγματικότητα. Θα πρέπει, όμως, να ξαναπάρεις την ιστορία από την αρχή και να βγεις από το υγρό άπειρο. Πατώντας στη γη, να βαδίσεις το δικό σου μονοπάτι στον κόσμο.

Ο Λάμπρος είχε μείνει αποσβολωμένος να την κοιτά. Όμως αυτή ήταν η Μάγδα, με τον ποιητικό λόγο. Η Χιώτισσα από τα ξακουστά Μαστιχοχώρια, που ο έρωτας για τον πλοίαρχο Παντελή την ξενίτεψε κι άλλαξε τη γεωγραφία της ζωής της. Η Μάγδα, κλασική φιλόλογος στο Γυμνάσιο Σκύρου, που γέμιζε τον χρόνο της απουσίας του άντρα της με μελέτη και πηγαία προσφορά στα παιδιά του νησιού· μεταξύ αυτών και του Λάμπρου, όχι μόνο γιατί ήταν ο παιδικός φίλος του γιου της αλλά κυρίως λόγω της ορφάνιας του. «Ορφανός από μάνα, δυο φορές ορφανός» αναλογιζόταν η Μάγδα και σκέπαζε τον Λάμπρο σαν δικό της γέννημα, ενώ με φρόνηση τον καθοδηγούσε.

– Σε νοιάζομαι, γι' αυτό σου τα λέω αυτά, αγόρι μου. Βγες από τη θάλασσα των δακρύων και προχώρα πιο πέρα από το άκαρπο πέλαγος, έτσι... για να μην ξεχνάμε και τον Όμηρο.

.....
ΒΡΑΧΕΙΑ ΛΙΣΤΑ ΒΡΑΒΕΙΩΝ
Περ. «Ο ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΣ» 2018
.....

Μια πατρίδα στο πέλαγος: η Σκύρος.
Ένα μοναχικό παιδί: ο Λάμπρος.
Ένα παράξενο άγαλμα με άγνωστη ταυτότητα...
Και κάπως έτσι ξεκινά η απίστευτη περιπέτεια!

Αγόρι ή κορίτσι απεικονίζει το άγαλμα;
Γιατί ο Λάμπρος αγωνίζεται με τόσο πάθος να το κρύψει;
Ποιος θα τα βάλει με τους αδίστακτους αρχαιοκάπηλους;
Και τι σχέση, τέλος πάντων, έχει ο Όμηρος με όλα αυτά;



ISBN:978-618-03-2979-7



9 786180 329797

ΒΟΗΘ. ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ 82979

metaixmio.gr